

Gimnastyka języka – Część 16

Różnicowanie głosek R – L

Na kolejnych etapach rozwoju mowy dzieci zastępują czasami głoskę „r” głoską „l”. Taką zamianę można przyjąć za normę rozwojową do 5. roku życia dziecka, jednak substytucja głoski „r” przez głoskę „l” po .5 roku życia jest już wskazaniem do podjęcia terapii.

W przebiegu terapii logopedycznej w momencie uzyskania prawidłowego brzmienia głoski „r”, a następnie utrwalania jej w różnych pozycjach, na końcowym etapie postępowania terapeutycznego zaleca się ćwiczenia różnicowania głosek r - l.

Poniżej przedstawione zostały przykładowe propozycje wybranych ćwiczeń różnicowania głosek r – l.

a) w sylabach:

ra – la	ara – ala	ar – al
ro – lo	oro – olo	or – ol
ru – lu	uru – ulu	ur – ul
re – le	ere – ele	er – el
ry – ly	yry – yly	yr – yl

b) w wyrazach:

kura – kula	kratka – klatka
kufer – kufel	chrapie - chlapie

c) w wyrażeniach:

stara lokomotywa	brudna bluza
nadmorska plaża	groźny lew
komórkowy telefon	truskawkowe lody

d) w zdaniach:

Lidia lubi rosół.

Luiza rysuje różę.

Tola zjadła czereśnie.

Ludwik kupił rękawiczki.

Lena zrobiła latawiec.

Radek widział w zoo lwa i tygrysa.

Marek kupił cztery cebule.

Alek sznuruje trampki.

Lolek nalewa herbatkę do filiżanki.

e) teraz nieco trudniejsze zadanie, czyli powtarzanie słów, w których głoski „r” i „l” występują równocześnie:

Albert, Aleksander, Elwira, Karol, Klara, Marlena Laura, Urszula, Walerka, aligator, bransoletka, cylinder, elektryk, frędzel, góral, kalafior, karuzela, król, kelner, kolor, kropla, kręgle, korale, latarnia, lakier, lampart, lekarstwo, lustro, litr, lornetka, malarka, marmolada, morele, okulary, portfel, parasolka, ronderek, salaterka, seler, telewizor, wersalka, wróbelek.

f) następnie przechodzimy do powtarzania tych słów w wyrażeniach, zdaniach i wierszach:

Marlenka na karuzeli

morelowa marmolada

okulary w futerale

kolorowy telewizor

morele w salaterce

tropikalne rośliny

królowna i krasnoludki

królik obok cylindra

lakier w rondelku

kaloryfer za pralką

korale Karolci

kalafiory i selery

lekarstwo od pielęgniarce

latarka za wersalką

góral i góralka

Urszulka u laryngologa

Lamparty i krokodyle to groźne zwierzęta.

Marylka lubi rogaliki z marmoladą i szarlotkę.

Kiedy pada deszcz potrzebny jest parasol i peleryna.

Elektryk naprawił żyrandol.

Hilary miał w szlafroku okulary.

Marcel podarował Marlenie lornetkę.

Królowa Petronela uwielbia korale.

Rybak dał Urszulce makrele.

„Zabawy dzieci”

Do lusterka Klara zerka,

ma na nosie okulary.

Petronelę rozwesela

Krasnoludek – pan Hilary.

Panna Lura w swym rondelku

ma selery, kalafiorki.

Karuzelą kręci Karol,

na niej wróbel i sikorki.

„Okulary”

Peleryna jest za pralką,

a latarka za wersalką,

seler jest za kalafiozem,

morele za pomidorem,

lekarstwa za landrynkami,

kalkulator za rondlami,

pilot za telewizorem,

portfel zaś za parasolem.

Nic nie widzi Pan Hilary,
bo gdzieś zgubił okulary.

„Zakupy Marleny”

Kupiła Marlena
we wtorek rolety,
rondelek, parasol
i rolki tapety.
W torbie ma rogale,
ryby, galaretki,
ryż i marmoladę,
precle i krewetki.

**g) na koniec przykładowe propozycje różnych ćwiczeń doskonalących
umiejętność różnicowania głosek „r” i „l”:**

Ćwiczenie nr 1

Zagadki:

* Siedzi w koronie na tronie. (królowa, król, królowna, królewicz)

* Często je pytasz wzrokiem,

jak wyglądasz w danej chwili.

A ono ci odpowiada,

choć ust nigdy nie rozchyli. (lusterko)

Ćwiczenie nr 2

Do każdego zwierzątka z głoską „r” w nazwie, dobierz takie z głoską „l”, które
mieszka - na łące, w lesie, w morzu, na sawannie:

zebra, delfin, mors, biedronka, motyl, sarna, wilk, lew

Ćwiczenie nr 3

Pomyśl i powiedz, które ze zwierząt skacze, pływa, fruwa, pełza:

krokodyl, goryl, koliber, wieloryb, okularnik, królik.

Ćwiczenie nr 4

Podkreśl te zwierzęta, w nazwach których zawarte są jednocześnie głoski „r” i „l”:
 krokodyl, sarna, goryl, kangur, salamandra, kret, wieloryb, królik, kret.

Ćwiczenie nr 5

W każdym z podanych wyrazów ukryły się dwa inne, jeden z „l”, drugi z „r”. Znajdź je.

laser	las	ser
latarka	lata	tarka
rolada		
akumulator		
brukselka		
balustrada		
kancelaria		
alabaster		
telegram		
plotkarka		

opracowała: mgr Anna Bazuła, neurologopeda

Źródła:

- J. Góral-Półrola, S. Zakrzewska, Będę mówić poprawnie L, Li, R
- D. Klimkiewicz, Rymowanki i wierszyki do języka gimnastyki L/R
- D. Krupa, Rymowanki – utrwalani. Materiały do ćwiczeń logopedycznych
- G. Krzysztozek, M. Piszczek, Materiał wyrazowo-obrazkowy do utrwalania poprawnej wymowy głosek L. Li, R
- M. Lubina, Wierszyki zróżnicowane na opozycje głosek
- H. Rodak, Uczymy się poprawnie mówić R
- D. Rumieńczyk, Różia i Romek utrwalają „r”
- B. Senkowska, Ćwiczenia artykulacyjne: głoska „r”, zeszyt